Lao She: Dl. Nădragi

Traducere de Dinu Luca

Trenul nu plecase încă din Gara de Est din Pekin cînd vecinul meu de compartiment, care urma să doarmă deasupra, un domn care purta nădragi de călărie, ochelari fără dioptrii, haine de satin negru de tip european, avînd în buzunarul de la piept o pensulă pentru scrierea regulată şi-n picioare cizme negre de piele, mă întrebă: "Si dumneavoastră tot la Pekin v-ati urcat?" Foarte cordial.

Am rămas puțin nedumerit: trenul nu se pusese încă în mişcare, dacă nu mă suisem la Pekin, cam de unde m-aş fi putut sui? N-am avut încotro şi-am contraatacat: "Dumneavoastră de unde v-ati suit?" Foarte cordial. Speram să-mi răspundă ca de la Hankou sau Suiyuan, pentru că dacă lucrurile ar fi stat aşa, atunci se cheamă că liniile ferate chineze de bună seamă nici nu mai au şine şi pot să meargă oriunde după voie: cîtă libertate! N-a răspuns.

Se uită ce se uită la cuşetă şi apoi strigă, istovindu-şi — sau poate nu — puterea din întregul corp: "Însoțitor!"

Însoțitorul era ocupat, mutîndu-le călătorilor bagajele şi căutîndu-le cuşetele. Auzind însă un urlet a cărui urgentă te făcea să laşi deoparte şi cel mai însemnat lucru de pe lumea asta, veni în fugă: "Adu pătura!", urlă Dl Nădrag.

"Vă rog să aşteptați o clipă, domnule", spuse politicos însoțitorul. "V-o aduc de cum pleacă trenul." Dl Nădrag se scobi puțin în nas cu degetul arătător şi nu făcu nici o mişcare. Însoțitorul făcu doi paşi. "Însoțitor!" De data aceasta pînă şi trenul păru că se cutremură. Însoțitorul se întoarse ca un vîrtej.

"Adu perna!" Dl Nădrag s-ar părea că acceptase că pătura mai poate să întîrzie, dar perna trebuia totuşi adusă înainte.

"Domnule, vă rog să aşteptați puțin. Termin ce am de făcut acum şi vă aduc pătura şi perna deodata." Vorbea foarte repede, dar era la fel de politicos ca mai înainte.

Văzînd apoi că dl Nădrag nu are nimic de spus, se întoarse să plece. De data asta, trenul cu-adevărat se zgudui o bună bucată de vreme: "Însoțitor!"

Însoțitorul aproape se împiedică de spaimă şi se întoarse de urgență.

"Adu ceai!"

"Domnule, vă rog să aşteptați doar o clipă, cum pleacă trenul, vă aduc şi ceaiul."

Dl Nădrag nu avu nimic de spus. Însoțitorul surîse anume, cerîndu-şi astfel scuze. Apoi bîiguind în continuare ceva, se întoarse încet, ca nu cumva să se mai împiedice încă o dată de spaimă. Tocmai se pregătea să plece, cînd din spate mugi un tunet: "Însoțitor!"

Însoțitorul nu se făcu că nu aude, surzise deja cu totul. Fără să-şi mai întoarcă vreo clipă capul, merse înainte cu paşi repezi.

"Însoțitor!" "Însoțitor!" "Însoțitor!" Dl Nădrag striga întruna şi din ce în ce mai tare: cei aflați pe peron care veniseră să-şi conducă prietenii se strînseră cu toții în grabă, crezînd că trenul a luat foc sau că moare cineva. Însoțitorul nu-şi întoarse capul deloc. Dl Nădrag se scobi din nou în nas şi se aşeză pe bancheta mea. De cum se aşeză, urlă: "Însoțitor!" Însoțitorul tot nu veni. Uitîndu-se la genunchii săi, fața Dlui Nădrag i se lăsă în jos, foarte jos, iar în timp ce se scobea în nas, păru că i se întinde şi-apoi se înalță la loc. Apoi zise: "Mergeți la a doua?" Asta era o întrebare pentru mine. Iar m-am speriat. Într-adevăr, îmi luasem bilet de-a doua: să mă fi suit în trenul greşit?

"Dar dumneavoastră?"

"A doua. Asta e a doua. La a doua au cuşete. Mai are mult pînă pleacă? Însoţitor!" Mi-am luat ziarul.

Se ridică în picioare, îşi numără bagajele, opt cu totul, şi şi le-ngrămădi pe cuşeta cealaltă. Ambele cuşete de sus erau acum ocupate de el. După ce le numără de două ori, mă întrebă: "Unde e bagajul dumneavoastră?"

Nu i-am raspuns. Mă înşelam însă: era plin de bunăvoinţă, căci continuă spunînd: "Nemernicul ăla de însoţitor, cum de nu v-a adus bagajul?"

Nu se putea să nu-i răspund: "N-am bagaje."

"Cum?" Chiar tresări puţin, de parcă a nu avea bagaje pe tren ar fi o nelegiuire. "Dacă aş fi ştiut, n-aş mai fi scos bilet la bagaje pentru valizele alea patru de piele."

A fost rîndul meu să zic: "Cum?" Mi-am zis în sinea-mi: "Norocul meu, dacă mai aducea şi altele, eu unde mai dormeam?"

Cuşeta din faţa mea şi-a găsit şi ea ocupantul, care în afară de o servietă de piele, n-avea nici el bagaje. "Cum?" exclamă iar Dl Nădrag. "Dacă aş fi ştiut că n-o să fie nimeni cu bagaje, puteam să nu iau bilet nici pentru sicriul ăla."

M-am hotărît. Data viitoare cînd o să călătoresc, o să-mi iau neapărat ceva bagaj cu mine: cine poate să suporte să doarmă o noapte în compania unui sicriu? Însoţitorul trecu prin faţa noastră. "Însoţitor! Adu un prosop!"

"Aşteptaţi o clipă." Însoţitorul părea să fi luat hotărîrea să reziste.

Dl Nădrag îşi desfăcu cravata, îşi dădu jos şi gulerul şi le atîrnă separat în agăţători: toate agăţătorile erau astfel ocupate, căci pălăria şi pardesiul lui ocupau deja două.

Trenul porni, iar el îşi aminti deîndată că vrea să cumpere un ziar: "Însoţitor!" Însoţitorul nu veni. I-am oferit ziarul meu: ideea o clociseră timpanele mele.

Se sui pe cuşeta, îşi dădu jos cizmele la mine în cap, scuturîndu-şi-le şi de noroi. Luîndu-şi ca pernă o valiză de mînă, îşi acoperi faţa cu ziarul meu şi, pînă să ajungem la Yongdingmen, adormise deja. Mă simţeam mult mai liniştit.

Cînd am ajuns la Fengtai, înainte să se oprească trenul, de sus se auzi un strigăt: "Însoţitor!" Nu aşteptă ca însoţitorul să-i răspundă şi adormi la loc. S-ar zice că de data asta vorbea în somn.

După ce-am trecut de Fengtai, însoţitorul a adus doua ibrice de ceai fierbinte. Eu şi călătorul din faţă — un om de patruzeci şi de ani, cît se poate de comun, dar încă tînăr la figură — am început să ne bem ceaiul flecărind alene. Pînă să ajungem la Langfang, de sus se auzi iar un tunet: "Însoţitor!"

Însoţitorul veni, cu sprîncenele atît de încruntate că părea că doar dacă o să mănînce pe cineva o să-şi găsească bucuria.

"Ce e? Dom-nu-le ..."

"Adu ceai!", răsună tunetul de deasupra.

"Dar astea doua?", zise însoţitorul arătînd spre măsuţă.

"Mai adu unul şi pentru sus."

"Bine." Însoţitorul se îndepărtă.

"Însoţitor!"

Însoţitorul era atît de încruntat că din sprîncene începuseră să-i cadă cîteva fire de păr. "Nu vreau ceai, adu apă caldă."

"Bine!"

"Însoțitor!"

Mi-era teama că sprîncenele o să-i cadă cu totul.

"Adu perna, adu pătura, adu prosopul, adu . " Părea că nu mai ştie ce să-i ceară să-i aducă.

"Domnule, aşteptați puțin. La Tianjin se mai suie pasageri; după ce trecem de Tianjin, aranjăm totul, ca să nu întîrziați cu somnul."

După ce însoțitorul spuse aceste vorbe dintr-o suflare, se răsuci şi plecă, părînd că nu se va mai întoarce vreodată.

Într-o clipă însă, veni şi apa caldă, dar Dl Nădrag intrase iar pe tărîmul viselor, sforăind doar cu puțin mai încet decît "Însoțitor!"Melodia era însă egală şi continua fără încetare, uneori doar respirația micşorîndu-se usor. Compensa totuşi prin scrîşnetele din dinți.

"Apa caldă, domnule."

"Însoțitor!"

"Aici sînt: apa caldă!"

"Adu hîrtie igienică."

"E la toaletă."

"Însoțitor! Unde e toaleta?" "La fiecare capăt al vagonului." "Însoțitor!" "La revedere."

"Însoțitor!" "Însoțitor!" "însoțitor!"

» » »

Nici un răspuns.

"Hr . " Adormise din nou.

Interesant!

Am ajuns la Tianjin, unde s-au mai suit nişte călători. Dl Nădrag se trezi şi bău nişte ceai direct din ibric. Îşi scutură din nou ghetele la mine în cap. Punîndu-şi-le în picioare, se lăsă să alunece în jos, îşi băgă din nou degetul în nas şi se uită pe fereastra. "Însoțitor!"

Întîmplător însoțitorul tocmai trecea prin fața uşii.

"Adu pătura!"

"Acum o aduc."

Dl Nădrag ieşi şi rămase prostit în picioare pe coridor, ca şi cum ar fi vrut anume să le stea în drum călătorilor şi hamalilor. Deodată se scobi în nas cu vigoare şi se-ndepărtă. Coborî din tren, se uită la pere, dar nu cumpără; se uită la ziare, dar nu cumpără; se uită la uniformele slujbaşilor, dar nici acestea nu i-au fost de vreun folos.

Se urcă din nou şi mă acostă: "Sîntem la Tianjin?" Nu i-am răspuns. Zise către sine: "Să-l întreb pe însoțitor." Urmă un tunet: "Însoțitor!" Mi-a părut rău şi m-am grăbit să-i spun: "Da, da, la Tianjin sîntem." "Tot o să-l întreb pe însoțitor. Însoțitor!" Am început să rîd, nu mă mai puteam abține.

Trenul se urni cu greu din Tianjin. De cum porni, însoțitorul îi aduse Dlui Nădrag o pătură, o pernă şi un prosop. Domnul Nădrag îşi curăți la perfecție urechile şi nasul cu prosopul, timp de cel puțin un sfert de oră, pentru ca la sfîrşit să şteargă cu el şi noroiul de pe bagaje.

L-am numărat: în cele zece minute de la gara veche pînă la gara centrală l-a strigat pe însoțitor de patruzeci-cincizeci de ori. Însoțitorul n-a venit decît o data, cînd l-a întrebat în ce direcție merge trenul. Răspunsul însoțitorului a fost că nu ştie, ceea ce l-a făcut să-şi dea cu părerea că în tren trebuie să fie cineva care ştie şi că însoțitorul ar trebui să se ocupe să afle. Însoțitorul a spus că nici mecanicul nu prea ştie nordul, sudul, estul şi vestul. La auzul acestor vorbe, aproape că se schimbă la față: dacă cumva trenul s-a rătăcit? Însoțitorul nu mai răspunse, însă din nou îi căzură cîteva fire din sprîncene.

Dl Nădrag se culcă din nou, dar de data asta în cap îmi scutură ciorapii. Totuşi, scuipătura lui nu veni în jos, el avînd grijă de tavan.

Că nu puteam să dorm e de la sine înțeles. Deja înțelesesem că fără o pereche de dopuri în urechi nici nu poate fi vorba să adorm. Îmi era însă milă de pasagerii din celelalte compartimente, care nu se pregătiseră în nici un fel să stea treji toată noaptea, dar care, cu aceste sforăituri speciale, au fost nevoiți să nu închidă un ochi toată noaptea.

Destinația mea era Dezhou, şi-am ajuns cînd se lumina de ziuă. Slavă Cerului!

Trenul se oprea aici o jumătate de ora. Am luat o ricşă şi-am intrat bine în oras, dar tot îl auzeam limpede strigînd: "Însoțitor!"

E deja mai bine de o săptămînă, şi încă mă preocupă sprîncenele însoțitorului.